

Μετροτεχνικό Εργαστήριο

Τομέας Βιομηχανικής Διοίκησης & Επιχειρησιακής Έρευνας
Σχολή Μηχανολόγων Μηχανικών

Μετροτεχνικό Εργαστήριο Άσκηση 6^η

Δομή παρουσίασης

1. Έννοιες & Ορισμοί

2. Πηγές Αβεβαιότητας

3. Διαδικασία υπολογισμού

4. Ποσοτικοποίηση αβεβαιότητας

5. Ισοζύγιο αβεβαιότητας

6. Δήλωση αποτελέσματος

ΕΛΟΤ EN ISO / IEC 17025 : 2005

Σύστημα Διαχείρισης σε Εργαστήριο: η οργανωτική δομή, οι διαδικασίες, οι διεργασίες και τα μέσα που απαιτούνται για την υλοποίηση της διαχείρισης της γενικής λειτουργίας, της βελτίωσης της ποιότητας και της επίτευξης τεχνικής ικανότητας.

Διαπίστευση: Διαδικασία με την οποία ένας αρμόδιος φορέας παρέχει επίσημη αναγνώριση ότι ένας οργανισμός ή πρόσωπο είναι ικανός να πραγματοποιεί ειδικά έργα. Για την περίπτωση των εργαστηρίων, ότι ένα εργαστήριο είναι ικανό να εκτελεί καθορισμένες διακριβώσεις ή δοκιμές ή καθορισμένους τύπους, διακριβώσεων ή δοκιμών.

Φορέας Διαπίστευσης: φορέας που διευθύνει και διαχειρίζεται ένα σύστημα διαπίστευσης εργαστηρίων και χορηγεί διαπίστευση. (π.χ. ΕΣΥΔ)

ΕΛΟΤ EN ISO / IEC 17025 : 2005

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΕΛΟΤ EN ISO / IEC 17025:2005 ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΔΟΚΙΜΩΝ Ή/ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΒΩΣΕΩΝ

- Συστηματική και Οργανωμένη Διαχείριση Λειτουργίας
- Διαρκής Βελτίωση Ποιότητας Παρεχομένων Υπηρεσιών
- Διασφάλιση Τεχνικής Ικανότητας του Εργαστηρίου
- Εμπιστοσύνη Διοίκησης και Προσωπικού στις εργασίες του Εργαστηρίου
- Εμπιστοσύνη των Πελατών στο Εργαστήριο
- Αξιοπιστία Εκδιδόμενων Αποτελεσμάτων
- Διεθνή Αναγνώριση Αποτελεσμάτων μέσω Διαπίστευσης από κατάλληλο Φορέα Διαπίστευσης μέλους της MLA
- Χειρισμός Μη Συμμορφώσεων
- Εγκατάσταση Μηχανισμών Διορθωτικών και Προληπτικών ενεργειών

ΕΛΟΤ EN ISO / IEC 17025 : 2005

1. Αντικείμενο

2. Τυποποιητικές Παραπομπές

3. Όροι και Ορισμοί

4. Απαιτήσεις για τη Διαχείριση Λειτουργίας (Διοίκηση)

4.1 Οργάνωση

4.2 Σύστημα για τη Διαχείριση

4.3 Έλεγχος Εγγράφων

4.4 Ανασκόπηση Αιτήσεων, Προσφορών και Συμβάσεων

4.5 Υπεργολαβία Δοκιμών ή/και Διακριβώσεων

4.6 Αγορά Υπηρεσιών και Ειδών-Προμήθειες

4.7 Εξυπηρέτηση του Πελάτη

4.8 Παράπονα

4.9 Έλεγχος Μη Συμμορφούμενης Εργασίας Δοκιμών ή/και Διακριβώσεων

4.10 Βελτίωση

4.11 Διορθωτικές Ενέργειες

4.12 Προληπτικές Ενέργειες

4.13 Έλεγχος Αρχείων

4.14 Εσωτερικές Επιθεωρήσεις

4.15 Ανασκόπηση από τη Διοίκηση

5 Τεχνικές Απαιτήσεις

5.1 Γενικά

5.2 Προσωπικό

5.3 Εγκαταστάσεις και Περιβαλλοντικές Συνθήκες

5.4 Μέθοδοι Δοκιμών ή/και Διακριβώσεων - Επικύρωση των Μεθόδων

5.5 Εξοπλισμός

5.6 Ιχνηλασιμότητα Μετρήσεων

5.7 Δειγματοληψία

5.8 Χειρισμός Αντικειμένων Δοκιμής και Διακρίβωσης

5.9 Διασφάλιση της Ποιότητας των Αποτελεσμάτων Δοκιμών και Διακριβώσεων

5.10 Σύνταξη Εκθέσεων Αποτελεσμάτων

Έννοιες και Ορισμοί

-Όταν δηλώνουμε ένα αποτέλεσμα μιας μέτρησης είναι αναγκαίο να δίνουμε και μια ένδειξη της ποιότητας του αποτελέσματος (απαίτηση προτύπου ISO 17025).

-Για αυτό το λόγο ορίστηκε η έννοια της αβεβαιότητας η οποία δηλώνει την αμφιβολία για το πόσο καλά το αποτέλεσμα της μέτρησης αντιπροσωπεύει την τιμή της ποσότητας που μετρήθηκε.

Ορισμός:

Η αβεβαιότητα (U) είναι η παράμετρος εκείνη που σχετίζεται με το αποτέλεσμα μιας μέτρησης, και χαρακτηρίζει τη διασπορά των τιμών που οφείλεται στην συγκεκριμένη διαδικασία μέτρησης

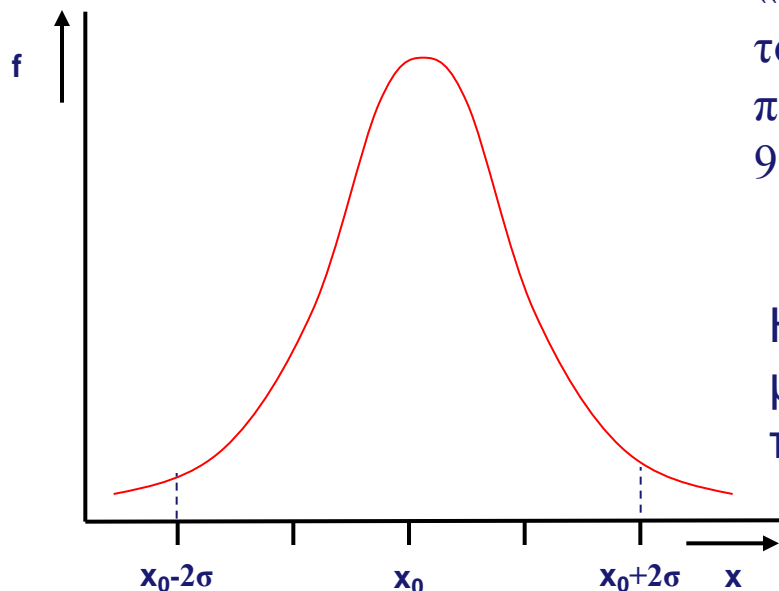
-Συνήθως εκφράζεται ως μια τυπική απόκλιση (u: τυπική αβεβαιότητα) ή ως εύρος ενός διαστήματος εμπιστοσύνης (U: διευρυμένη αβεβαιότητα).

$$Y = y \pm U$$

Έννοιες και Ορισμοί

Παράδειγμα:

- ✓ Έστω μια υποθετική διαδικασία μέτρησης με επαναλαμβανόμενες μετρήσεις
- ✓ Οι παρατηρήσεις βρίσκονται γύρω από το x_0
- ✓ «Ποιο είναι το αποτέλεσμα της μέτρησης;»

«Το αποτέλεσμα της μέτρησης μας, εκτιμά το μετρούμενο μέγεθος να βρίσκεται στη περιοχή $(x_0 \pm 2\sigma)$ με επίπεδο εμπιστοσύνης 95%.»

Αβεβαιότητα U

Η τιμή $2\sigma_x$ εκφράζει την αβεβαιότητα της μέτρησης με εμπιστοσύνη **95%** σύμφωνα με την κανονική κατανομή του Gauss.

$$X = X_0 \pm U$$

Πηγές αβεβαιότητας

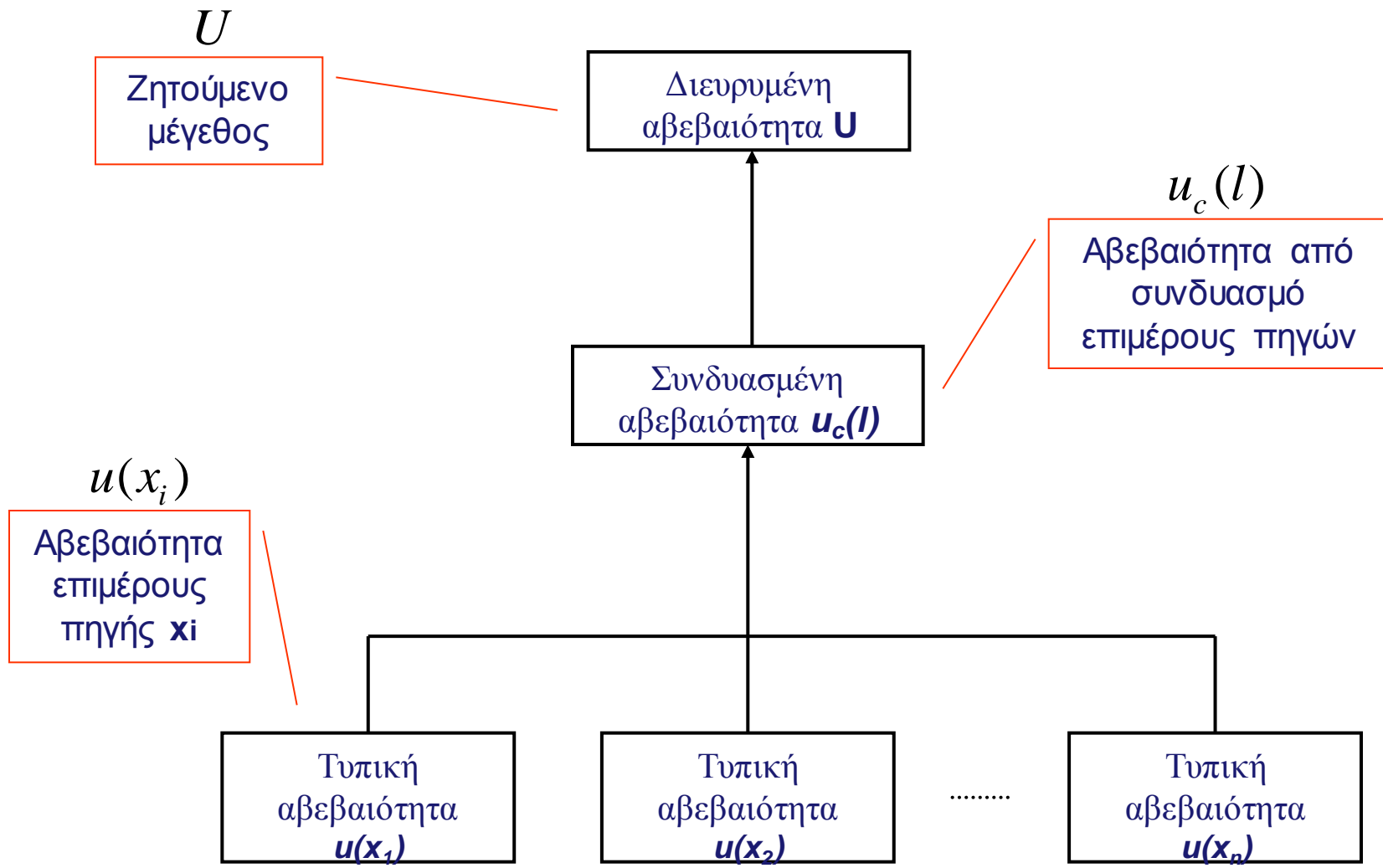
1. Τυχαία σφάλματα – επαναληψιμότητα μετρήσεων
2. Περιβαλλοντικές επιδράσεις
3. Διακριτική ικανότητα οργάνου
4. Παραδοχές και υποθέσεις μεθόδου μέτρησης
5. Σφάλματα εξοπλισμού μετρήσεως
6. Ανθρώπινος παράγοντας
7. Εσφαλμένες τιμές προτύπου αναφοράς
8. Κλπ.

Διαδικασία υπολογισμού

Άσκηση 6η – Έλεγχος Μηχανουργικού Προϊόντος

Ποσοτικοποίηση αβεβαιότητας

Μέτρηση δοκιμίου με ονομαστικό μήκος X σε θερμοκρασία μέτρησης θ:

1. Τυχαία σφάλματα (στατιστική αβεβαιότητα Τύπου A):

$$\bar{X} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n X_i \quad u_1 = \sigma_X = \sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2}$$

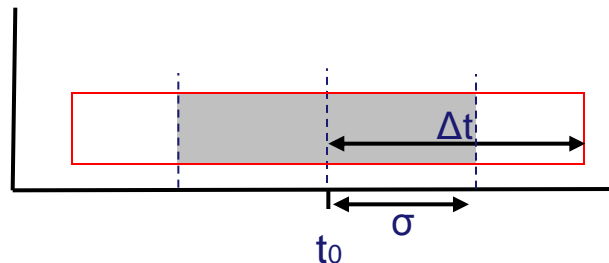
2. Θερμοκρασιακές επιδράσεις (συστηματική αβεβαιότητα Τύπου B)

Εκτίμηση ασφάλματος : $\Delta x_\theta = \alpha \cdot X \cdot \Delta\theta$ (όπου $\Delta\theta = 20 - \theta$)

Από το σφάλμα θερμομέτρου μέτρησης ($\pm \Delta t$, δηλώνεται από τον κατασκευαστή) προκύπτει τυπική αβεβαιότητα της παραπάνω εκτίμησης:

$$u_2 = (\alpha \cdot X \cdot \Delta t) / \sqrt{3}$$

όπου $k = \sqrt{3}$ ο διαιρέτης που μετατρέπει το διάστημα Δt σε τυπική απόκλιση (1σ : 68%) υποθέτοντας ορθογωνική κατανομή.

Ποσοτικοποίηση αβεβαιότητας

3. Αβεβαιότητα εξοπλισμού (συστηματική αβεβαιότητα Τύπου Β):

Ο κατασκευαστής δηλώνει στο πιστοποιητικό διακρίβωσης ότι η μηχανή μέτρησης μετρά με αβεβαιότητα U .

Η αβεβαιότητα αυτή αναφέρεται σε διάστημα εμπιστοσύνης 95% θεωρώντας κανονική κατανομή (δηλαδή σε 2σ).

Για να μετατρέψουμε το διάστημα σε τυπική απόκλιση (τυπική αβεβαιότητα) διαιρούμε με τον διαιρέτη $k=2$:

$$u_3 = \frac{U}{2}$$

4. Συνδυασμός των τυπικών αβεβαιοτήτων:

$$u_c = \sqrt{u_1^2 + u_2^2 + u_3^2}$$

5. Υπολογισμός διευρυμένης αβεβαιότητας:

$$U = 2 \cdot u_c$$

Ισοζύγιο αβεβαιότητας

ΠΗΓΗ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ	ΤΥΠΙΚΗ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ
Επαναληψιμότητα	$\bar{X}$	$u_1 = \sigma_X = \sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2}$
Θερμοκρασιακές επιδράσεις	$\Delta x_\theta = \alpha \cdot X \cdot \Delta \theta$	$u_2 = \frac{a \cdot X \cdot \Delta t}{\sqrt{3}}$
Αβεβαιότητα εξοπλισμού	-	$u_3 = \frac{U}{2}$
Συνδυασμένη αβεβαιότητα		$u_c = \sqrt{u_1^2 + u_2^2 + u_3^2}$
Διευρυμένη αβεβαιότητα		$U = 2 \cdot u_c$

Δήλωση αποτελέσματος

Δήλωση αποτελέσματος: $X = (\bar{X} + \sum \Delta x_i) \pm U) \text{ mm}$

Παράδειγμα: $X = (30,012\ 15 \pm 0,000\ 34) \text{ mm}$

Όπου ο αριθμός που ακολουθεί το σύμβολο $\pm$ είναι η αριθμητική τιμή της διευρυμένης αβεβαιότητας **U**, η οποία καθορίστηκε από τη συνδυασμένη αβεβαιότητα **uc = 167 nm** και συντελεστή κάλυψης **k=2** που βασίζεται στην κανονική κατανομή, και ορίζει ένα διάστημα που εκτιμάται να έχει επίπεδο εμπιστοσύνης **95%**.

Συζήτηση...

